

קובץ
תוך הנחל

דיבורים נוראים ונפלאים שנאמרו
בשבת קודש פרשת במדבר תשס"ח

מפ"ק כ"ק הרה"צ מוהר"א ש"ש שליט"א

יוצא לאור חודש אייר תשע"א

תוך הנחל

ליל שבת קודש פרשת במדבר ה'תשס"ח

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק ב' סי' ה', המדבר ממלאכים ומקישור המרכבה, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על כמה נקודות שבתורה זו של רביז"ל), מאמרות טהורות הם בחינת חלום על ידי מלאך, כי הדיבור הוא הרשימה של המוח, כי מה שנרשם ונעלם במוח, נחקק ונרשם בהדיבור, וכשהמוחין זכים, שעל ידי זה נעשין אמרות טהורות, אזי גם כשנסתלק המוח בשעת שינה, ואין נשאר רק הרשימה של המוח שהוא בחינת דיבור, אזי גם הרשימה זכה, בבחינת חלום על ידי מלאך, אבל כשאין המוחין נקיים וזכים, אזי נעשה בחינת חלום על ידי שד, כי בשעת שינה המוח מסתלק, ואין נשאר רק בחינת כח המדמה, וכשהמוחין זכים, אזי גם הכח המדמה שנשאר הוא בבחינת מלאך, בחינת: כדמותנו בצלמנו, שהכח המדמה הוא בצלמנו, בבחינת מלאך, בחינת חלום על ידי מלאך, ועל ידי השמחה נותנין חיזוק להמלאך ומתקנין ומכניעין את בחינת החלום רע, שהוא בחינת חלום על ידי ש"ד, שבא על ידי שאין חיזוק בהמלאך, ועיקר

התיקון רק על-ידי קישור המרכבה שצריכין לקשר המרכבה, בחינת: מרכבו ארגמן, שהם רפאל וגבריאל וכו', שהם מלאכי המרכבה, כמובא, שצריך לקשרם, לתקן פגם המרכבה, שמשם באין האהבות הנפולות, ועל כן קודם השינה נתתקן מקדמונים לומר קישור המרכבה, דהיינו: מימיני מיכאל, ומשמאלי גבריאל וכו'; כי על-ידי קישור המרכבה נצולין מטומאה וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה ענין קישור המרכבה עליונה, שהוא אמירת "בשם ה' אלקי ישראל, מימיני מיכאל ומשמאלי גבריאל ומלפני אוריאל ומאחורי רפאל, ועל ראשי שכינת אל", הוא להמשיך על עצמו שמירה עליונה ממלאכי המרכבה, שראשיהם ד' מלאכים אלו, מיכאל גבריאל אוריאל ורפאל, ותחתיהם אלפי אלפים ורוב רבי רבבות מלאכים לאין מספר ולאין תכלית, וכשאדם זוכה, הם שומרים אותו מכל רע, הן בשעת שינתו בלילה, והן בשעת הילוכו בדרך, שאז צריך אדם שמירה יתירה, כי בשעת השינה המוחזן מסתלקים ממנו, וכן בשעת הילוכו בדרך, הנסיונות מרובים מאד, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ירושלמי ברכות ל"ד): כל הדרכים בחזקו סכנה, וכן אמרו צדיקים רמז בפסוק (במדבר ט') איש אשר הוא מהור ובדרך לא היה, שיותר קל להישמר בטהרה, כשאינו נמצא בדרך, כי בדרך הנסיונות גדולים עד מאד, ולכן צריכים בזמנים ובמקומות אלו שמירה יתירה, ומחמת זה המנהג לומר קישור המרכבה הן לפני השינה, והן לפני יציאה לדרך, להמשיך על עצמו שמירת מלאכי המרכבה, וכשאדם זוכה, הם מלווים אותו ושומרים אותו מכל רע.

והנה ענין השייכות של האדם אל המלאכים הוא, שהרי מכל מצוה ומצוה שאדם עושה, וכן מכל דיבור של תורה ותפילה שמוציא מפיו, נבראים מלאכים קדושים השייכים לד' כתות מלאכים הנ"ל, והם מלווים אותו ושומרים אותו מכל רע, וביותר הם מתקבצים ובאים בשבת קודש, מכל המצוות ומעשים טובים שעשה במשך כל ששת ימי המעשה, ומביאים אותו אל עונג שבת, להתענג על נועם זיוו השכינה, מכח עבודתו של ששת ימי המעשה, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (שבת קי"ט:) כל המתפלל בערב שבת ואומר ויכולו, שני מלאכי השרת המלוין לו לאדם מניחין ידיהן על ראשו ואומרים לו, וסר עונך וחמאתך תכופר, עיין שם, ולשם זה נוהגין כל ישראל לומר פזמון "שלום עליכם" בליל שבת קודש בבואם לביתם מבית הכנסת, ולברך את המלאכים הקדושים שליוו אותם לביתם ושמרו אותם מכל רע, וכן להיפך, אם אדם, חם ושלום, עובר על מצוות התורה, והולך בדרכים בלתי ישרות, בורא קליפות ומלאכי משחית, שממררים את ימיו ושנותיו, וגורמים לו צער ויסורים, רחמנא ליצלן, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (ילקוט האזינו) למה נקרא שמן קטב מרירי, שממררים חיו שם אדם, ולכן צריך כל אדם לשמור היטב על כל דרכיו, לקיים מצוות התורה וללכת בדרכים ישרות, כי אז ימשיך על עצמו שמירה עליונה, ויהיה מסובב עם מלאכים קדושים תמיד.

וזהו המבואר כאן בדברי רביו"ל, שעיקר חיזוק כח המלאכים הוא על ידי שמחה, כי על ידי שאדם משמח את עצמו באלקותו יתברך, ומחייה את עצמו עם כל מצוה ומצוה שזוכה לקיים, בזה נותן כח עצום למלאכים

המלווים אותו, והם שומרים אותו בכל עת אפילו בשעה שצר ודחוק לו, כי בשעה שאדם בגדלות המוחין, ודעתו מיושבת עליו, אזי בקל לו לדבק עצמו בהשם יתברך ולשמור עצמו מכל רע, אבל בשעת הסתלקות המוחין והדעת, כגון בשעת שינה או בשעת הילוכו בדרך, אזי צריך שמירה יתירה, ועל ידי שאדם בשמחה תמיד, ומשמח ומחיה עצמו בכל עת שזוכה לקיים מצוות ה', בזה נותן כח גדול למלאכים שישמרו אותו, ונשמר על ידם מכל רע בכל עת, ולכן אשרי הזוכה להיות בשמחה תמיד, ולהחיות עצמו עם מצוות ה', כי על ידי זה ימשיך על עצמו שמירה עליונה תמיד, ויהיה נשמר מכל רע בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את הענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב (כמדבר ב'), **איש על דגלו באותות לבית אבותם יחנו בני ישראל מנגד סביב לאהל מועד יחנו, ופירש"י, כל דגל יהיה לו אות, מפה צבועה תלויה בו, צבעו של זה לא כצבעו של זה, צבע כל אחד, כגון אבנו הקבועה בחשן, ומתוך כך יכיר כל אחד את דגלו, דבר אחר, באותות לבית אבותם, באות שמסר להם יעקב אביהם כשנשאוהו ממצרים, שנאמר (בראשית נ') ויעשו בניו לו כן כאשר צוום, יהודה ויששכר וזבולן ישאוהו מן המזרח, וראובן ושמעון וגד מן הדרום וכו', כדאיתא בתנחומא בפרשה זו, עיין שם. ויש להבין, מה היה ענין ד' מחנות ישראל בשעת נסיעתם בדרך, וכן מהו הקשר בין נסיעתם בדרך, לבין הציווי של יעקב אבינו לפני הסתלקותו, שישאו ארונו בצורה של נסיעתם בדרך.**

והנה לפי דברי רביו"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי מבואר במדרש (תנחומא במדבר), שענין ד' מחנות ישראל, היה כדוגמת ד' מחנות מלאכי המרכבה, שכיון שנגלה הקדוש ברוך הוא על הר סיני, ירדו עמו כ"ב אלף מרכבות מלאכים, שנא' (תהלים סח) רכב אלהים רבותים אלפי שנאן, והיו עשויין דגלים דגלים, כיון שראו אותן ישראל שהיו עשויין דגלים, התחילו מתאווים לדגלים, אמרו, ולואי שאנו נעשין דגלים כמותן, עיין שם, וכן איתא כאן בבעל הטורים (פסוק ב'), כשם שחנייתן למעלה ד' דגלים סביב לכסא הכבוד, כך היו למטה ד' דגלים סביב למשכן, שישראל ראו בשעת מתן תורה הדגלים של מעלה, ונתאוו לאותם דגלים, עיין שם, כי בשעת מתן תורה נתגלה לעם ישראל עוצם כוחם בקיום התורה והמצוות, שנותנין כח בפמליא של מעלה על ידי עבודתם, ונבראים רוב רבבות של מלאכי מעלה על ידי התורה והמצוות שלהם, ואלו המלאכים עומדים על משמרתם לשמרם מכל רע בכל עת, ולכן נתאוו ישראל שיהיו להם ד' מחנות כנגד ד' מחנות המרכבה, שהם כלליות כל מלאכי מעלה, כי על ידי זה תמיד יהיו נזכרים מעוצם כוחם, שעל ידי קיום התורה והמצוות בשמחה, נותנים כח בפמליא של מעלה, ומקבלים בחזרה שמירה עליונה מאת המלאכים.

והנה המחנות הקדושים נתגלו ביותר בשעת נסיעתם בדרך, כי אז היו צריכים שמירה יתירה שלא יכשלו במכשולות השכיחים בדרך, וסדר המחנות התחיל משעת הסתלקותו של יעקב אבינו, שהוא ענין הסתלקות הדעת, כעין הסתלקות הדעת בשעת שינה, כי יעקב אבינו הבין, שאחר הסתלקותו, יצטרכו בניו שמירה יתירה להיות חזקים

בעבודתם, לעבוד את השם יתברך בשמחה כראוי, ולכן ציוה אותם להתקבץ ולנסוע בסדר המרכבה העליונה, כדי להמשיך על עצמם שמירה עליונה, בכח המלאכים שנבראו מעבודתם בשמחה, נמצא שמוכן מאד קשר כל הדברים האלה, כי כל המחנות הקדושים התחילו מעת הסתלקות יעקב אבינו, וזה אשר שמר אותם בדרך מכל רע, והביאו אותם להכיר קדושתם ומעלתם.

והנה על פי זה מוכן מאד למה קוראין פרשה זו תמיד לפני חג השבועות - זמן מתן תורתנו, כי ממנה לומדים עוצם מעלת נשמות ישראל כשזוכין לקיים התורה והמצוות, שנבראים מהם מחנות קדושות של מלאכי מעלה השומרים אותם מכל רע. והשם יתברך יזכינו להיות חזקים מאד בעבודת השם יתברך, ונזכה להמשיך על עצמינו שמירה עליונה בכל עת, עד שנזכה לעלות ולהכלל בו יתברך לגמרי, מעתה ועד עולם אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת במדבר ה'תשסח

בשבת קודש בבוקר, היתה שמחת הולדת הבת לאחד מאנ"ש בבית מדרשו של מוהרא"ש נ"י, ולא איסתייע מילתא לדרוש אז ברבים.

סעודה שלישית פרשת במדבר ה'תשס"ח

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקומי מוהר"ן חלק א' סי' ר"נ, המדבר מהתגלות הדעת, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על תמצית דברי רביז"ל בתורה זו), דע שכל מיני צער וכל היסורים אינם רק מחסרון הדעת, כי מי שיש לו דעת, ויודע שהכל בהשגחה מהשם יתברך, אין לו שום יסורין, ואינו מרגיש שום צער, כי "ה' נתן וה' לקח" (איוב א), ואף על פי שיש יסורין שבהכרח מרגישים אותם, כגון היסורים שבאים מחמת ההרכבה, כמו יסורים שיש מיציאת הנשמה מן הגוף, והם יסורי החולה שבאים מחמת שמתחלת הנשמה להתפשט מן הגוף, ומחמת שנקשרה הנשמה בהגוף בקשר אמיץ וחזק, על כן בהכרח מרגיש היסורים בעת הפירוד, אף על פי כן היסורים קלים מאד ונוחים להתקבל בעת שיודע בדעת ברור שהכל בהשגחה מהשם יתברך, ומכל שכן שאר מיני צער ויסורין שאין מרגישים כלל כשיש לו דעת, ועיקר הצער מהיסורין, הוא מחמת שנוטלין ממנו הדעת כדי שירגיש היסורין וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר יסוד האדם הוא הדעת, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (גדרים מ"א), דדא ביה כולא ביה, דלא דא ביה

מה ביה, מי שיש בו דעת יש בו הכל, ומי שאין בו דעת, מה יש לו, וכן אמרו (שם) דעת קניית, מה חסרת, דעת חסרת, מה קניית, כי עיקר יסוד האדם הוא הדעת, ועיקר הדעת הוא רק לדעת את ה', וכמו שכתוב (דברים ד') אתה הראת לדעת כי הוי"ה הוא האלקים אין עוד מלבדו, ולדעת את ה', פירושו, בכל מאורעותיו, הן במדת החסד והן במדת הדין, שיידע שכל מאורעותיו הן לטובתו, שזאת הבחינה היא מעין עולם הבא (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ד'), כי לעתיד לבא תתגלה הדעת הזאת לעיני כל, שכל מאורעותיו של אדם הם רק לטובתו, ויברכו על הכל הטוב והמטיב (פסחים ג.), כי יכירו, שכל דבר הוא רק לתכלית טובתו של אדם, וכן גם היום, כל מה שאדם מכנים בעצמו דעת זאת, הוא חי חיי עולם הבא, מעין לעתיד לבא, ואז בקל לקבל כל הבא עליו באהבה, הן לטוב והן להיפך, כי לא מיבעיא יסורין שהם מחויין לגוף, כגון חסרון כסף או כבוד וכדומה, אלו בוודאי מתבטלים לגמרי כשיש לאדם דעת, כי מכיר שאין הכסף והכבוד כלום, אלא אף גם יסורין שמתוך הגוף, חם ושלום, כגון יסורי החולה וכדומה, הם בקל לקבל כשאדם יודע שהכל מאת השם יתברך למען טובתו הנצחית, ולכן עיקר עבודת האדם בזה העולם להכניס בעצמו דעת זאת, ולהתפלל הרבה להשם יתברך על דעת, וכמו שנתקן מחכמינו הקדושים להתחיל ברכות אמצעיות של שמונה עשרה עם בקשה על דעת, וכמו שאומרים "אתה חונן לאדם דעת וכו', חננו מאתך חכמה דינה ודעת", כי הכל תלוי בדעת, וכשיש לאדם דעת יכול להתפלל ולבקש על שאר צרכיו, ולחיות חיים טובים ואמיתיים מעין עולם הבא ממש.

והנה את עיקר הדעת מקבלין מפי בר הדעת, שהוא הצדיק האמת, שמוסר נפשו כל ימי חייו לגלות את הדעת לבני אדם, שזאת היתה עבודת משה רבינו כל ימי חייו לגלות לנשמות ישראל אמתת מציאותו יתברך, עד שלבסוף ימיו אמר להם (דברים ד') אתה הראת לדעת כי הוי"ה הוא האלקים אין עוד מלבדו, "הוי"ה הוא האלקים", הוא ענין שלימות הדעת, כי הן במדת החסד שהוא "הוי"ה", והן במדת הדין שהוא "אלהי"ם", הכל אחדות אחת, ואין עוד מלבדו, וככל שאדם מקורב אל הבר דעת שהוא הצדיק, מקבל ממנו דעת זאת, וזוכה לחיות חיים טובים מעין עולם הבא, ולכן היא מעלה עליונה להיות מקורב אל צדיק אמיתי שיש לו דעת, כי על ידי ההתקרבות אליו תהיה נמשכת גם עליו מדעתו הקדושה, ויזכה לחיים טובים באמת, ועל כן הקפידו חכמינו מאד על כבוד תלמיד חכמים, ואמרו (מכות כ"ב:) כמה מפשאי בבלאי, דקיימי מקמי ספר תורה, ולא קיימי קמי צורבא מדרבנן, כמה מפשים בני בבל, שעומדים לפני ספר תורה, ואינם עומדים לפני תלמיד חכם, כי התלמיד חכם הוא ספר תורה חי, והוא מגלה את הדעת הכתובה בתוך ספר התורה, כי יכולים ללמוד התורה בדרך חכמה בעלמא, חם ושלום, ואין נכנסת בו שום דעת של התורה, כי אינו מוצא את השם יתברך בכל מאורעותיו, אבל כשמקורב אל תלמיד חכם אמיתי, הוא מגלה את דעת התורה הקדושה, שהיא לדעת את ה', ולמצוא אלקותו יתברך בכל פרטי התורה, וזה נקרא לימוד תורה באמת, ולכן בוודאי מגיעים כבוד וחשיבות אל תלמיד חכם אמיתי כמו אל ספר תורה, כי תלמיד חכם מגלה הדעת שבתוך ספר התורה, ועל ידי התלמיד חכם באים לידיעת התורה באמת.

אבל גם בהתקרבות אל צדיק ותלמיד חכם צריכים זהירות יתירה, שלא יתקרב יותר מדאי, ולא יהיה זול בעיניו, חם ושלום, כי לפעמים על ידי התקרבות יותר מדאי – מתעוורת העינים מריבוי אור חם ושלום, על דרך שאמרו חכמינו הקדושים (אבות ב') הוי מתחמם כנגד אורן של חכמים, והוי זהיר בגחלתן שלא תכוה, כי מצד אחד בוודאי צריכין להתקרב אליהם מאד, ולהתחמם כנגד אורן הגדול, אבל מצד שני צריך להיזהר שלא להתקרב יותר מדאי, כדי שלא יכוה מגחלתן, ועל כן צריכין להתפלל הרבה אל הקדוש ברוך הוא שיזכה להתקרב אל צדיק אמיתי שיגלה לו דעת האמת, וגם יתפלל הרבה אל הקדוש ברוך הוא שתהיה התקרבותו במדה ובצמצום כראוי, שלא יתקרב יותר מדאי, ואז יזכה לקבל ממנו את הדעת האמת, ויזכה לחיים טובים ונצחיים בזה ובבא לנצח, אשרי לו ואשרי חלקו.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה כתיב בסוף הפרשה (במדבר ד'), וידבר ה' אל משה ואל אהרן לאמר, אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי מתוך הלויים, וזאת עשו להם וחיו ולא ימותו בגשתם את קודש הקדשים אהרן ובניו יבואו ושמו אותם איש איש על עבודתו ואל משאו, ולא יבואו לראות כבלע את הקודש ומתו, ויש להבין, למה נצטוו משה ואהרן על בני קהת דייקא, שהיו מנושאי הארון, שהיא מעלה עליונה, שיזהרו מאד לא לגרום להם מיתה, וכן מהו ענין "ולא יבואו לראות כבלע את הקודש ומתו", איזו מיתה תהיה נגרמת על ידי ראיית פני הקודש, אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי הנה משה

ואהרן היו צדיקי הדור שגילו את דעת האמת לנשמות ישראל, ובני קהת שהיו מנושאי הארון בוודאי זכו למעלה עליונה, לשאת את הארון והספר תורה שהיה מונח בתוכו, אבל עיקר מעלתם היתה על ידי שיהיו מקושרים בכל עת אל צדיקי הדור וקבלו מהם דעת האמת, שהוא דעת התורה הקדושה, כי הצדיק הוא כמו ספר תורה חי, המגלה את אמתת דעת התורה, ואם מקושרים אליו, הרי מקושרים אל התורה, אבל מיד שנפרדים מן הצדיק האמת אפילו לרגע קל, הרי נפרדים מן התורה, ואז העונש גדול ביותר, כי כל המקודש ביותר – הרוב יותר. וכמו שאירע לקרח ועדתו, שהיו מבני קהת ומנושאי הארון, ומיד שנפרדו ממשנה רבינו ואהרן הכהן, נאבדו מתוך הקהל ונבלעו בתוך האדמה, וזהו הציווי המיוחד לבני קהת נושאי הארון "אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי מתוך הלויים", כי דייקא מחמת שהיו מנושאי הארון שהוא מקור הדעת, היו צריכין להיזהר ביותר על כבוד בעלי הדעת, ולהיות מקושרים היטב אל צדיקי הדור, שזהו "וזאת עשו להם וחיו ולא ימותו בגשתם את קודש הקדשים", שהוא מקום הארון וגילוי הדעת, "אהרן ובניו יבואו ושמו אותם איש איש על עבודתו ואל משאו", היינו שיהיו מקושרים היטב אל צדיקי הדור, ויקבלו מהם את עבודתם ומשאם, שהוא גילוי דעתם, וגם זאת הוזהרו: - ולא יבואו לראות כבלע את הקודש ומתו, היינו שלא תהיה התקרבותם יותר מדאי, שלא תהיה זולה בעיניהם מעלת וגדולת הצדיקים, ושלא יסתכלו בהם בלי כיסוי ונרתיק, כי זה יגרום להם מיתה ונפילה, חם ושלום, על דרך דברי המשנה הנ"ל - "הוי זהיר בגחלתן שלא תכוה", רק תהיה

ההתקרבות עם מדה וצמצום, ואז יזכו לקבל את דעתם הקדושה בשלימות.

והשם יתברך יזכינו להיות מקורבים אל צדיקי אמת שבדור, ולקבל מהם דעתם הקדושה, עד שנוכה להתעלות ולהכלל בדעת העליונה, ולדעת אותו יתברך, וימלא כל הארץ דעה את ה', כמים לים מכסים, אמן ואמן.
